

Praktyczny biuletyn dla sędziów

dr Grzegorz Kamieński

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH ANGELUSA SILESIIUSA
W WAŁBRZYCHU, RADCA PRAWNY

Stosowanie art. 5 k.c. przy sprawach z zakresu przeciwdziałania nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych

Wprowadzenie

TSUE w wyroku z dnia 11 listopada 2024 r., C-279/23, orzekł, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 2011/7 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie praktyce sądów krajowych polegającej na oddalaniu powództw o uzyskanie przewidzianej w tym przepisie stałej minimalnej kwoty stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności ze względu na to, że opóźnienie w płatnościach dłużnika jest nieznaczne lub że kwota długu, której dotyczy opóźnienie w płatnościach dłużnika, jest niewielka¹.

Stan faktyczny rozpoznawanej sprawy

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych². Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Skarbem Państwa (Polska), reprezentowanym przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w K. a Z. sp. j., w przedmiocie żądania rekompensaty w stałej kwocie za koszty odzyskiwania należności poniesione przez ten urząd z powodu kolejnych opóźnień w płatnościach uiszczanych przez Z. w związku z usługami wzorcowania przyrządów pomiarowych, świadczonymi przez ten urząd.

Pierwsza spóźniona płatność, dokonana 20 dni po upływie terminu, dotyczyła kwoty 246 zł, a druga – dokonana 5 dni po upływie terminu – kwoty 369 zł. Urząd wniósł do Sądu Rejonowego Katowice-Zachód (sąd odsyłający) pozew o zapłatę kwoty 80 euro (tj. dwukrotności rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych³ wraz z odsetkami)⁴.

Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym: Czy art. 6 ust. 1 dyrektywy 2011/7 stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może oddalić powództwo o zasądzenie rekompensaty za koszty odzyskania należności, o której mowa w tym przepisie, z tego powodu, że opóźnienie dłużnika w zapłacie nie było znaczne, lub z tej przyczyny, że kwota należności, z której zapłatą opóźnił się dłużnik, była niewielka?

Przeciwdziałanie nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych

Przepis art. 10 ust. 1 NadmOpTransHandIU określa, że wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, rekompensata za koszty odzyskiwania należności, stanowiąca równowartość kwoty:

- 1) 40 euro – gdy wartość świadczenia pieniężnego nie przekracza 5000 złotych;
- 2) 70 euro – gdy wartość świadczenia pieniężnego jest wyższa niż 5000 złotych, ale niższa niż 50 000 złotych;
- 3) 100 euro – gdy wartość świadczenia pieniężnego jest równa lub wyższa od 50 000 złotych.

Cały artykuł możesz
przeczytać [tutaj](#)

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2023.286.01.0018.01.ENG (dostęp: 3.09.2024).

² Dz.U. 2011, L 48, s. 1.

³ T.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1790; dalej: NadmOpTransHand.

⁴ E. Skibińska, *Stosowanie art. 5 KC niezgodne z prawem UE*, N. ius z 3.09.2024 r.; https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=nzuxk4zogi3danbxgeytooi#link_id=nzuxk4zogi3danbxgeytooi_mrsvglrtgy4danjwg44dc (dostęp: 3.09.2024).

Sławomir Konopiński

REFERENDARZ SĄDOWY PRZY SĄDZIE REJONOWYM W GRUDZIĄDZU,
V WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH; RADCA PRAWNY

Obciążenie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, służebnością osobistą, prawem dożywocia oraz użytkowaniem

W ostatnich latach można zaobserwować, że notariusze (przy jednoczesnej aprobachie sądów wieczystoksięgowych) coraz częściej sporządzają umowy w formie aktów notarialnych, w których członkowie spółdzielni mieszkaniowych, przysługujące im spółdzielcze własnościowe prawa do lokali obciążają *quasi* umowami: dożywocia, czy służebności osobistej, a nawet umowami użytkowania.

Zgodnie z art. 244 k.c. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest ograniczonym prawem rzeczowym (obok użytkowania, służebności, zastawu i hipoteki). Jak wynika z art. 17(2) ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych¹, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest prawem zbywalnym, przechodzi na spadkobierców i podlega egzekucji. Zatem osoba, której przysługuje takie prawo, ma możliwość użytkowania i rozporządzania swoim prawem. Jednakże nie jest właścicielem nieruchomości lub jej części.

Co do sposobu ustanawiania dożywocia, służebności osobistej, czy użytkowania na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, a tym samym zabezpieczenia interesu członka spółdzielni, który jest zainteresowany zawarciem takiej umowy, w praktyce prawniczej pojawiają się różne praktyki.

Umowa o dożywocie jest umową nazwaną, uregulowaną w art. 908 k.c., zgodnie z którą, w zamian za przeniesienie własności nieruchomości nabywca zobowiązuje się zapewnić zbywcy dożywcio utrzymywanie (w braku odmiennej umowy, przyjąć zbywcę jako domownika, dostarczać mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawić mu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym). Ponadto, w przypadku późniejszego zbycia nieruchomości obciążonej prawem dożywocia, nabywca ponosi także osobistą odpowiedzialność za świadczenia objęte

prawem dożywocia. Tak więc dożywotnik jest szeroko chroniony przez ustawodawcę. Cechą istotną tej umowy jest jej odpłatny charakter.

Służebność mieszkania polega natomiast na tym, iż uprawniony ma prawo do korzystania z pomieszczeń oraz urządzeń właściciela nieruchomości. Uregulowana ona została w art. 296 i nast. k.c.

Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nie jest prawem własności nieruchomości, a jedynie ograniczonym prawem rzeczowym. W związku z tym dominuje pogląd, iż nie ma możliwości obciążenia go prawem dożywocia (które zgodnie z art. 908 § 1 k.c. następuje w zamian za przeniesienie własności nieruchomości) oraz nie można na nim ustanowić służebności osobistej (którą to, zgodnie z art. 296 k.c. można ustanowić tylko na nieruchomości). W orzecnictwie dominuje pogląd, iż „obciążenie takiego prawa innym ograniczonym prawem rzeczowym musi wynikać z jednoznacznego przepisu ustawy, tak jak przy obciążeniu go hipoteką. Nie istnieje przepis ustawy uprawniający do obciążenia służebnością mieszkania własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu, taki jak przy obciążeniu tego prawa hipoteką. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest unormowane w przepisach szczególnych, a mianowicie w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych, mającej tu podstawowe znaczenie. Dysponent spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nie może narzucić spółdzielni mieszkaniowej rozwiązań sprzecznych z przepisami tej ustaw, powodujących eliminację uprawnień właściciela przewidzianych w art. 17(16) ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych”².

Jednakże w praktyce coraz częściej pojawiają się tzw. umowy nienazwane, regulujące zobowiązania na kształt umów nazwanych, takich jak umowa dożywocia lub służebności mieszkania, „obciążające” spółdzielcze własnościowe prawa do lokali. Tendencja ta, oparta została na wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2014 r.³, zgodnie z którym „fakt jednak, że umowa dożywocia może mieć za przedmiot tylko nieruchomość, nie oznacza, że nieważna będzie każda umowa, mocą której jedna ze stron przeniesie na rzecz drugiej, przysługujące jej inne prawo niż prawo własności, w zamian za opiekę”. Sąd Najwyższy stwierdził, iż jest to możliwe dzięki zasadzie swobody umów, wyrażonej w art. 353(1) k.c. Przepis ten umożliwia podmiotom dobrowolne kształtowanie stosunków zobowiązaniowych, w tym także wzorowanych na umowach nazwanych, jednakże z modyfikacjami lub uzupełnieniami.

Cały artykuł możesz
przeczytać [tutaj](#)

¹ Dz.U. 2024 r., poz. 558.

² Wyrok SO w Sieradzu z dnia 24 lipca 2019 r., I Ca 275/19, Lex nr 2723874.

³ Wyrok SN z dnia 15 października 2014 r., V CSK 653/13, Lex nr 1514819.

Marcin Uliasz

DOKTOR HAB., PROF. URAD
SĘDZIA SĄDU OKRĘGOWEGO W LUBLINIE

Czy w razie wniosku dłużnika o umorzenie postępowania egzekucyjnego z powodu przedawnienia (art. 825 pkt 1(1) k.p.c.) komornik sądowy powinien badać przedawnienie roszczenia o odsetki czy tylko roszczenia o należność główną?

Zart. 825 pkt 1(1) k.p.c. wynika, że organ egzekucyjny umarza postępowanie egzekucyjne w całości lub części, gdy zażąda tego dłużnik, jeżeli przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji roszczenie objęte tytułem wykonawczym uległo przedawnieniu, a wierzyciel nie wykaże dokumentem urzędowym lub prywatnym, że przed tym dniem nastąpiło zdarzenie, wskutek którego bieg terminu przedawnienia został przerwany. Cytowany przepis nie zawiera żadnego zastrzeżenia, według którego umorzenie postępowania mogłoby nastąpić tylko w razie stwierdzenia przedawnienia roszczenia o należność główną. Skoro przepis nie wprowadza rozróżnienia, to należy przyjąć, że umorzenie może nastąpić w razie

przedawnienia roszczenia o należność główną lub uboczną (*lege non distinguente*).

Cytowany przepis różni się od art. 804 § 2 k.p.c., w którym przewidziano, że organ egzekucyjny z urzędu odmawia wszczęcia egzekucji, jeżeli stwierdzi, że upłynął termin przedawnienia dochodzonego roszczenia. W tym ostatnim przepisie wprost przewidziano, że nie dotyczy to przedawnienia odsetek wymagalnych po powstaniu tytułu wykonawczego. Wyłączenie to wynika ze względów praktycznych, gdyż badanie (z urzędu) przedawnienia roszczenia o należności odsetkowe jest czasochłonne.

Różnica wynika stąd, że dłużnik może złożyć wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w części z powodu przedawnienia odsetek wymagalnych po powstaniu tytułu wykonawczego. Podane wyżej względy praktyczne są w tym przypadku pozbawione doniosłości i nie mogą uzasadniać tezy o niedopuszczalności tego wniosku.

Komornik może zatem badać przedawnienie roszczenia o odsetki, jeżeli dłużnik wnosi o umorzenie postępowania egzekucyjnego z tego powodu.

Więcej pytań i odpowiedzi
możesz zaobaczyć [tutaj](#)

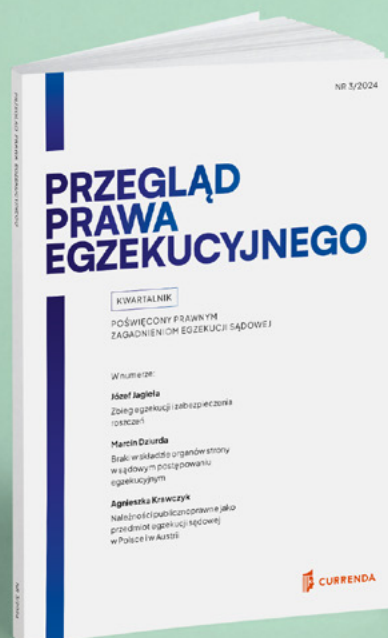
W numerze trzecim czasopisma „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” polecamy m.in. artykuły:

Zbieg egzekucji i zabezpieczenia roszczeń
dr hab. Józef Jagieła, prof. UŁ

Braki w składzie organów strony w sądowym postępowaniu egzekucyjnym
dr hab. Marcin Dziurda, prof. UW

Należności publicznoprawne jako przedmiot egzekucji sądowej w Polsce i w Austrii
dr hab. Agnieszka Krawczyk, prof. UŁ

Przegląd Prawa Egzekucyjnego nr 3/2024
jest już dostępny w Czytelni Currenda
czytelnia.currenda.pl

Ograniczenia egzekucji sądowej w ochronie zdrowia

Michał Białkowski

Jest już dostępna
w Czytelni Currendy

czytelnia.currenda.pl

Ograniczenia egzekucji sądowej w ochronie zdrowia

Autor: Michał Białkowski

Liczba stron: 150

Monografia stanowi pierwsze kompleksowe opracowanie poświęcone zagadnieniom dotyczącym ograniczeń egzekucji sądowej w ochronie zdrowia. Warto zauważyć, że prezentowane zagadnienia przedstawiono w wymiarze nie tylko teoretycznym, ale też praktycznym.

Tytuł monografii obejmuje bardzo szeroki zakres tematyczny, z tego też względu autor postawił sobie za cel wyselekcjonowanie wybranych zagadnień, które ze względu na swoją aktualność zasługują na poddanie ich analizie w kontekście rozważań dotyczących systemu ochrony zdrowia.

Monografia stanowi wartościową pozycję wydawniczą. Można ją polecić zarówno praktykom z zakresu prawa, jak również osobom wykonującym zawody medyczne oraz wszystkim, którzy w ramach swoich zawodowych kompetencji i obowiązków stosują przepisy dotyczące ograniczeń w egzekucji sądowej.

Z recenzji: prof. dr hab. Moniki Urbaniak

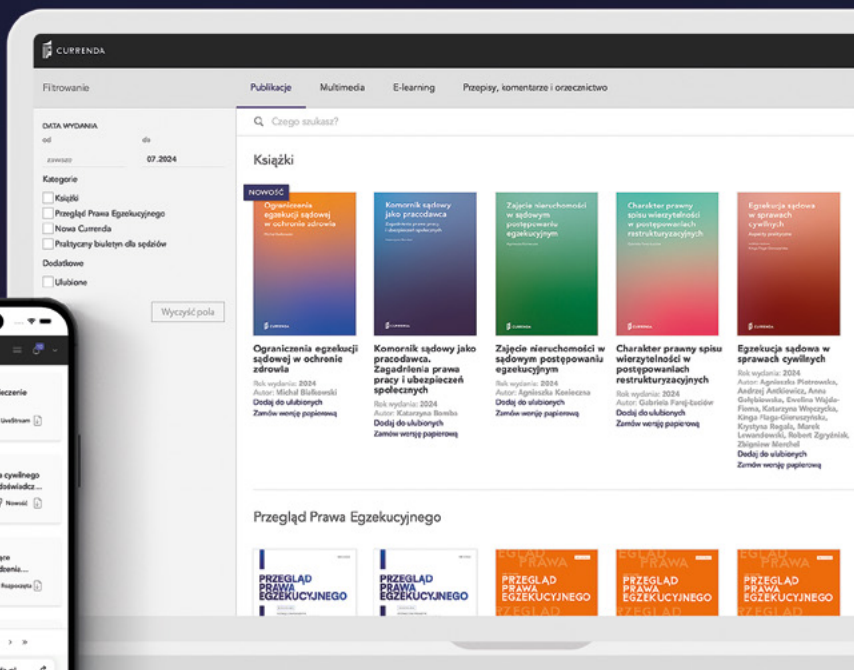
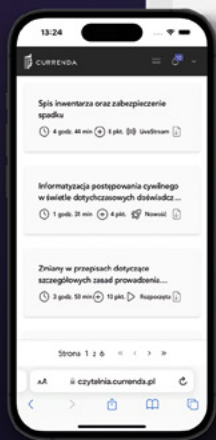

Czytelnia dla
Wymiaru Sprawiedliwości

Czytelnia Currendy

Tylko teraz każdy sąd może uzyskać
14-dniowy bezpłatny dostęp do Czytelni, aż dla 10 użytkowników!

[Dowiedz się więcej](#)

Nie otrzymujesz jeszcze naszego biuletynu? Zapisz się do newslettera: [kliknij tutaj](#)

Aby uzyskać dodatkowe informacje, zadzwoń: **+48 784 095 316**
lub wyślij wiadomość na wydawnictwo@currenda.pl